

RIGSPOLITIET

POLITI

Til Justitsministeriet

Dato: 11-06-2020
Enhed:NEA Juridisk Sekretariat
E-mail: hlb002@politi.dk
J. nr.: 2020-042086
Dok.nr.: 791322

Orientering om ufuldstændig sletning af aflyttet kommunikation ('klientsamtaler')

1. Indledning

Når politiet gennemfører indgreb i meddelelshemmeligheden i form af aflytning, vil det regelmæssigt forekomme, at indgrebet omfatter den pågældendes (mistænkte) kommunikation med sin forsvarer (i det følgende benævnt 'klientsamtaler'). I det omfang politiet bliver bekendt med, at et indgreb har omfattet denne type kommunikation, skal denne kommunikation som udgangspunkt straks tilintetgøres. Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK) har i maj 2020 i en konkret sag rettet henvendelse til Rigspolitiet, idet det under hovedforhandlingen var blevet konstateret, at nogle klientsamtaler i sagen ikke var blevet slettet, selv om SØIK havde anmodet Rigspolitiets Telecenter herom. På baggrund af henvendelsen har telecenteret konstateret visse generelle problemer med håndteringen af klientsamtaler, herunder at klientsamtaler ikke slettes i det omfang, som de skal.

Denne orientering, der omfatter det åbne politis nuværende aflytningssystem, som blev implementeret med virkning fra januar 2017, indeholder en beskrivelse af regelgrundlaget for opsætning af aflytning og sletning af den indhentede kommunikation (afsnit 2). Herudover er den praktiske fremgangsmåde i forbindelse med opsætning af aflytninger og sletning af klientsamtaler beskrevet (afsnit 3). Orienteringen indeholder desuden Rigspolitiets undersøgelser af omfanget af manglende sletning af klientsamtaler i politiets nuværende aflytningssystem (afsnit 4). I forbindelse med afdækningen af problemet er der konstateret udfordringer med aflytningssystemets søgefunktion og logning, hvilket kan have en betydning for henholdsvis selve sletningen og dokumentationen herfor. Disse relaterede problemer er beskrevet i orienteringen (afsnit 5). Herudover redegøres der for mulige årsager til den manglende sletning af klientsamtaler (afsnit 6) samt eventuelle strafferetlige og databeskyttelsesretlige konsekvenser (afsnit 7). Endelig er der i orienteringen redegjort for til-

tag mv., som skal sikre, at der fremadrettet sker den påkrævede sletning af aflyttet kommunikation mellem den mistænkte og dennes forsvarer (afsnit 8).

2. Regelgrundlaget for opsætning af aflytning og sletning af materiale

2.1. Retsplejelovens regler

Aflytning af telefonsamtaler og anden tilsvarende telekommunikation indhentes med hjemmel i retsplejelovens § 780, stk. 1, nr. 1. Der gælder som udgangspunkt et kriminalitetskrav på fængsel i 6 år eller derover. Iværksættelse af telefonaflytning sker på baggrund af rettens kendelse eller på øjemedet efterfulgt af rettens kendelse, hvis det af efterforskningsmæssige grunde har været nødvendigt at iværksætte indgrebet straks.

Efter retsplejelovens § 791, stk. 1, skal materiale tilvejebragt ved indgreb i meddelelshemmeligheden tilintetgøres, hvis der ikke rejses sigtelse mod nogen, eller hvis påtale senere opgives. Retten kan dog efter § 791, stk. 2, bestemme, at tilintetgørelse kan undlades eller udsættes. Efter § 791, stk. 4, skal politiet i øvrigt tilintetgøre materiale, som tilvejebringes ved indgreb i meddelelshemmeligheden, og som viser sig ikke at have efterforskningsmæssig betydning.

Det følger endvidere af retsplejelovens § 791, stk. 3, 1. pkt., at materiale, der er kommet i politiets besiddelse i forbindelse med blandt andet en telefonaflytning, og som vedrører mistænktens forbindelse med personer, som efter reglerne i § 170 er udelukket fra at afgive forklaring som vidne, straks skal tilintetgøres. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 782, stk. 2, hvorefter telefonaflytning mv. ikke må foretages med hensyn til den mistænktens forbindelse med de nævnte personer.

Dette gælder dog ikke, hvis materialet giver anledning til, at der rejses sigtelse for strafbart forhold mod den omhandlede person, eller at hvervet som forsvarer bliver frataget den pågældende, jf. retsplejelovens § 791, stk. 3, 2. pkt.

Bestemmelsen i retsplejelovens § 791, stk. 3, indebærer bl.a., at hvis politiet i forbindelse med en telefonaflytning er kommet i besiddelse af samtaler eller sms-beskeder mellem den mistænkte/sigtede og dennes forsvarsadvokat, skal dette materiale som altovervejende udgangspunkt slettes straks. Dette inkluderer både båndoptagelser, fotokopier og anden gengivelse af det, der ved indgrebet er kommet til politiets kendskab.

Efter bestemmelsens ordlyd omfatter kravet om sletning kun materiale, der hidrører fra telefonaflytning, anden aflytning og brevåbning. Bestemmelsen omfatter derimod ikke materiale, der hidrører fra indgreb i form af teleoplysning, ligesom det af forarbejderne til retsplejelovens § 791, stk. 1, fremgår, at kravet om tilintetgørelse ikke omfatter materiale, der alene viser, at indgrebet har fundet sted.

Da bestemmelsen medfører en pligt til at "tilintetgøre" det nævnte materiale, skal Rigspolitiets Telecenter foranledige en fuldstændig og irreversibel sletning af materialet, således at dette ikke længere på nogen måde vil være tilgængeligt for politikredsen eller Rigspolitiet.

2.2. Det databeskyttelsesretlige regelgrundlag

Det følger af § 4, stk. 6, i lov nr. 410 af 27. april 2017 om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger (retshåndhævelsesloven), at indsamlede oplysninger ikke må opbevares på en måde, der giver mulighed for at identificere den registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt af hensyn til de formål, hvortil oplysningerne behandles.

Efter retshåndhævelseslovens § 7 skal den dataansvarlige tilrettelægge behandlingen af personoplysninger således, at der fastsættes passende frister for sletningen af personoplysninger eller regelmæssig undersøgelse af behovet for lagringen af oplysningerne. Efter bestemmelsens 2. pkt. skal det endvidere sikres ved proceduremæssige foranstaltninger, at tidsfristerne overholdes.

Den dataansvarlige skal således vurdere, hvornår personoplysninger skal slettes. Der kan ved vurdering bl.a. lægges vægt på relevante retsregler eller opgaver, der nødvendiggør fortsat behandling, særlige slettefrister fastsat ved lov eller i medfør af lov samt hensynet til den eller de registreredes interesse i, at oplysninger ikke længere opbevares i personhenførbare form.

I det omfang der i særlovgivning er fastsat regler for behandling af materiale, der indeholder personoplysninger, f.eks. bevismateriale, og frister for, hvornår materialet – og deri indeholdte personoplysninger – bør slettes, vil sådanne regler have forrang for de generelle

databeskyttelsesretlige regler i det omfang disse regler sikrer den registrerede en bedre retsstilling end retshåndhævelseslovens bestemmelser, jf. retshåndhævelseslovens § 2. Retsplejelovens særregler om sletning af klientsamtaler udgør netop et eksempel på en retsregel, der giver de registrerede (mistænkte og dennes forsvarer) en bedre retsstilling (sletning skal ske ”straks”), end hvad der følger af retshåndhævelseslovens generelle bestemmelser om sletning mv.

3. Fremgangsmåden ved opsætning af aflytning og sletning af klientsamtaler

Opsætning af aflytninger sker på baggrund af rettens kendelse eller på øjemedet efterfulgt af en retskendelse. På det grundlag anmoder den indhentende politikreds, SØIK mv. (herafter politikredsen) via en elektronisk opsætningsformular på politiets intranet om opsætning af aflytning af den eller de i kendelsen anførte mobiltelefoner. Herved genereres dels en automatiseret henvendelse til teleudbyderne om at starte aflytningen i deres systemer, dels en automatiseret oprettelse i politiets aflytningssystem, som sikrer, at systemet kan genkende de pågældende aflytningsdata, når disse oplysninger modtages fra teleudbyderen. En tilsvarende automatiseret proces sker ved politiets eventuelle forlængelse af aflytninger.

Det er den indhentende politikreds, der er lokal dataansvarlig i forhold til aflytningen, og det er Rigspolitiets Telecenter, der som central dataansvarlig står for driften og administrationen af aflytningssystemet. Det er alene medarbejdere i telecenteret, der har rettigheder til at slette aflytninger i politiets aflytningssystem, herunder klientsamtaler.

Sletning af klientsamtaler sker ved, at politikredsen sender en sletterekvisition til Rigspolitiets Telecenter, som håndterer de systemer, hvor historiske teledata samt lyd og tekstbeskeder og andre data fra fremadrettede indgreb i meddelelseshemmeligheden er lagret.

Når en aflytning i form af klientsamtale(r) skal slettes, sker dette efter nedenstående fremgangsmåde. Det bemærkes, at sletning enten kan omfatte én specifik aktivitet (samtale, SMS mv.) for et fokusnummer eller flere aktiviteter mellem fokusnummer og ét eller flere modpartsnumre:

- Sagsbehandleren i politikredsen mv. udfylder blanketten ’Sletning af klientsamtaler’ og sender herefter blanketten via e-mail til Rigspolitiets Telecenters funktionspostkasse.

- Telecenteret udskriver blanketten og iværksætter straks sletning af det materiale, som fremgår af blanketten. Sletning udføres inden for almindelig arbejdstid og under hensyntagen til andre hastende opgaver.
- Når en klientsamtale skal slettes i aflytningssystemet, udfører telecenteret en søgning (kaldet forespørgsel) i aflytningssystemet. Forespørgslen omfatter fokusnummeret (telefonnummer på den aflyttede part) og det relevante modpartnummer (telefonnummer på den part, som den aflyttede har kommunikeret med). Forespørgslen udføres ved manuel indtastning af relevante telefonnumre i aflytningssystemet.
- I forbindelse med udførelse af forespørgslen skal telecenteret kontrollere,
 - at søgningen sker for både indgående og udgående kommunikation.
 - at søgeresultatet viser alle aflyttede kommunikationsformer, herunder tale, sms og mobildata.
 - at der ikke er lagt et filter over søgeresultatet, som kan bevirke, at kommunikationsformer ikke vises.
- Når den relevante aktivitet er fremsøgt, markeres denne som 'Kaldsindhold slettet (klientsamtale)' i systemet, hvorefter indholdet af aktiviteten (f.eks. samtalen) slettes fra systemet ved at trykke 'slet kaldsindhold'. Sletningen omfatter ikke teleoplysninger, dvs. oplysninger om telefonnumre, tidspunktet for klientsamtalen og lignende oplysninger. Disse oplysninger bevares i systemet, også efter indholdet af kommunikationen er slettet.
- Når sletningen er aktiveret fremstår indholdet af kommunikationen som overført til en "papirkurv" (som det kendes fra Windows). Når data er knyttet til papirkurven, opbevares data i systemets underliggende database (storage) i 7 dage. I den periode kan indholdet ikke ses eller afspilles af brugerne (politikredsene mv.), men telecenteret kan fortryde en sletning, så indholdet igen fremgår af aktiviteten.
- Efter 7 dage slettes data automatisk endeligt og kan ikke genskabes – heller ikke af telecenteret. En stikprøve har imidlertid påvist, at der i en periode ikke som forudsat er sket sletning af data i storage, jf. nærmere herom under punkt 4.
- Efter sletningen er udført, flytter telecenteret sletteanmodningen (mailen med den vedhæftede blanket 'Sletning af klientsamtaler') til en separat mailfolder i Outlook. I emnefeltet anføres, at sletning er udført.

- Der sendes ikke konsekvent kvittering til politikredsen mv. om, at sletningen er udført. Dette sker primært, hvis politikredsen mv. anmoder herom. Ved sletning af klientsamtaler vil kaldsindhold blive fjernet fra aflytningssystemet. Herved kan politikredsen (brugeren) konstatere, at sletningen er effektueret.
- Samtidig med, at Rigspolitiets Telecenter anmodes om at slette klientsamtaler, skal politikredsen sikre, at der ikke i aflytningssystemet er opbevaret noter mv., der gengiver *indholdet* af disse klientsamtaler, og at der ikke uden for aflytningssystemet opbevares kopier (f.eks. på USB-stik), udskrifter, afskrifter eller andre gengivelser af materiale, hvori klientsamtalerne indgår, herunder lokalt i politikredsen eller hos forsvareren.

I den konkrete sag fra SØIK er der rejst spørgsmål om, hvorvidt politiet uberettiget har lyttet til en samtale, herunder udarbejdet noter til en samtale, der efterfølgende registreres som klientsamtale. Det skal i den forbindelse bemærkes, at det ikke i sig selv er uberettiget, at en samtale gennemlyttes, eller at der i aflytningssystemet er udarbejdet noter, som gengiver indhold af en sådan samtale – uagtet at samtalen senere karakteriseres som en klientsamtale – idet den, der passer aflytningen, ikke nødvendigvis på tidspunktet for gennemlytningen ved, at der er tale om en klientsamtale. Dette kan blandt andet skyldes karakteren af samtalen, ukendskab til forsvarerens telefonnummer, eller at deltagerne i samtalen først identificeres efterfølgende.

4. Omfanget af manglende sletning af klientsamtaler

I den konkrete sag fra SØIK har Rigspolitiets Telecenter konstateret, at SØIK i tre tilfælde havde fremsendt anmodning til Rigspolitiet om sletning af klientsamtaler. De tre anmodninger svarede til i alt 42 aktiviteter (tale og sms), hvoraf 22 aktiviteter fejlagtigt ikke var blevet slettet trods anmodning herom. Samtidig har telecentrets gennemgang af sagen vist, at der var syv aktiviteter mellem samme fokus- og modpartsnumre, som SØIK ikke havde anmodet Rigspolitiet om at slette. Det bemærkes i den forbindelse, at SØIK i forlængelse af afdækningen af den mangelfulde sletning af klientsamtaler i sagen har anmodet Rigspolitiet om yderligere sletning af klientsamtaler i sager.

Telecenterets undersøgelser i den konkrete sag har vist, at alle SØIK's anmodninger om sletning af klientsamtaler i sagen er delvist efterkommet. Der er således ikke i sagen identificeret sletteanmodninger fra SØIK, som Rigspolitiet helt har undladt at behandle. Heru-

dover kunne det konstateres, at de manglende sletninger vedrører forskellige aktivitetstyper, idet der er tale om manglende sletning af både lyd (tale) og SMS. Rigspolitiets undersøgelse af den konkrete sag har imidlertid ikke klarlagt, om den mangelfulde sletning af klientsamtaler i sagen skyldes menneskelige fejl, såsom forglemmelse, fejlhåndtering af filter mv., eller tekniske fejl i aflytningssystemet.

I forlængelse af undersøgelserne i den konkrete sag fra SØIK har Rigspolitiets Telecenter udført en stikprøvekontrol af anmodninger om sletning af en eller flere klientsamtaler i det nuværende aflytningssystem. Telecenteret har registreret at have modtaget 1.147 sletteanmodninger i perioden fra 1. januar 2017 (hvor det nuværende aflytningssystem blev taget i brug) til primo maj 2020. Stikprøven er baseret på kontrol af den først modtagne anmodning i hver måned i perioden, hvilket svarer til kontrol af i alt 41 anmodninger om sletning af klientsamtaler i det nuværende aflytningssystem (ca. 3,5% af de 1.147 registrerede anmodninger).

Gennemgangen af de 41 anmodninger har påvist, at i 35 tilfælde er der foretaget sletning af alle aktiviteter omfattet af anmodningerne. Herudover er der i fem tilfælde kun delvist gennemført sletning. Herudover omfatter stikprøven en anmodning fra januar 2017 om sletning af én enkelt aktivitet, og hvor denne aktivitet ikke ses at være slettet. Der er således konstateret ufuldstændig sletning i 6 ud af 41 anmodninger svarende til knap 15 % af de undersøgte anmodninger.

Tre af de seks tilfælde, hvor sletning af klientsamtaler er mangelfuld, kan henføres til perioden umiddelbart efter, at det nuværende aflytningssystem blev taget i brug (primo 2017). De resterende tre tilfælde er modtaget i Rigspolitiets Telecenter i december 2018, marts 2019 og juli 2019. Der er således en periode på 1 år og 8 måneder (fra primo 2. kvartal 2017 til ultimo 4. kvartal 2018), hvor stikprøven ikke har påvist mangelfulde sletninger.

Rigspolitiets Telecenter har endvidere i forbindelse med stikprøven konstateret, at indhold (både lyd og tekst) ikke som forudsat bliver slettet i aflytningssystemets storage. Det betyder i praksis, at lydfiler mv., der efter 7 dage ikke længere kan gendannes fra papirkurven, via manuelle søgninger i storage kan fremfindes og derved kan tilgås af telecenterets medarbejdere. Dog kan lydfilen mv. ikke kobles til et bestemt journalnummer eller indgreb, og brugerne i politikredsene kan hverken se en reference til filerne eller tilgå dem i aflytnings-

systemet eller i andre systemer. Indledende undersøgelse indikerer, at den manglende fuldstændige sletning i storage er opstået i september 2019.

Derudover har Rigspolitiets Telecenter i forbindelse med stikprøven afdækket, at ved sletning af SMS-indhold bliver indholdet af kommunikationen ikke slettet i aflytningssystemets metadata, hvor indholdet bibeholdes som et kodet og ikke umiddelbart læsbart format. Rigspolitiets undersøgelser viser, at det vil kræve særlige kompetencer og værktøjer at omforme dette materiale til et læsbart format. Rigspolitiets Telecenter har meldt fejlen til leverandøren af aflytningssystemet.

Da Rigspolitiet i lyset af ovenstående forhold er i gang med en grundig gennemgang af aflytningssystemet, der allerede på nuværende tidspunkt har afdækket potentielle udfordringer, kan det ikke udelukkes, at yderligere fejl erkendes under gennemgangen.

5. Relaterede problemer

5.1. Aflytningssystemets søgemaskine

Når politiet udfører en søgning (forespørgsel) i aflytningssystemet, foregår det teknisk i en såkaldt ”indekseringsdatabase”. Aflytningssystemet har en avanceret søgefunktion, hvor det er muligt at søge på mange forskellige emner som f.eks. numre (telefon, IMSI osv.), navne, fritekstsøgninger samt søgning i kommunikationsindhold som ord i sms’er og besøgte websider osv. Søgningen foregår ikke direkte i kommunikationsindholdet, idet datamængderne i systemet er så store, at søgningen i så fald vil strække sig over mange timer. I stedet indekserer aflytningssystemet de data, som der skal kunne søges på. Indekseringen sker automatisk, når data modtages i aflytningssystemet, og potentielle søgeord placeres i ”indekseringsdatabase”. Indekseringsfunktion og metode er leveret af leverandøren af aflytningssystemet.

Selve indekseringsdatabase har i perioder udgjort et problem i aflytningssystemet. Rigspolitiets Telecenter har således registreret tilfælde, hvor søgeresultater ikke har været konsistente, idet ens søgninger har givet forskellige resultater, ligesom der har været tilfælde, hvor nye aktiviteter ikke har kunnet indekseres, hvilket har medført nedbrud af aflytningssystemet. Disse problemer er set i varierende omfang i perioden fra juli 2017 til januar 2020.

I januar 2020 blev problemet udbedret, ved at der blev tilføjet en væsentligt kraftigere infrastruktur til søgeprogrammet og indekseringsdatabase. Det er telecenterets opfattelse, at søgeprogrammet er blevet stabiliseret og nu fungerer, som det skal. Da indeksering imidlertid sker på det tidspunkt, hvor data modtages fra teleudbydere, kan data, som er modtaget før januar 2020, potentielt være indekseret forkert, og der er således en risiko for, at data fra før januar 2020 ikke bliver fremfundet ved en søgning.

Rigspolitiet skal i den forbindelse bemærke, at aflytningssystemet har passeret den mængde data, som systemet blev specificeret til ved anskaffelsen, og leverandøren af aflytningssystemet har bl.a. tilkendegivet, at det grundlæggende design af søgefunktionen ikke er velegnet til den mængde data, som aflytningssystemet i dag indeholder, og at en udbedring kræver en gennemgribende ændring af den nuværende løsning. Det bemærkes, at de konstaterede problemer vedrørende søgefunktionen har været fejlmeldt til leverandøren siden april 2018

Årsagen til, at mængden af data er blevet så stor, skyldes, at sletning af aflytningsmateriale af skiftende grunde har været sat i bero. Dette gælder dog ikke sletning af klientsamtaler og uberettigede indgreb. Understøttelsen af Tibet-kommissionens arbejde og afklaring af spørgsmål knyttet til aflevering af materiale til Rigsarkivet har tidligere ført til en generel indstilling af sletning og deraf medfølgende ophobning af data.

Sletning af aflytningsmateriale (undtagen klientsamtaler og uberettigede indgreb) er på nuværende tidspunkt fortsat sat i bero, idet den uafhængige kontrol- og styregruppe i teledatasagen har tilkendegivet, at der bl.a. ikke må ske sletning af teleoplysninger indhentet sammen med aflytninger i perioden fra november 2010 til 18. oktober 2019. I praksis betyder det, at det ikke er muligt at slette indholdet af aflytningerne i sin helhed, idet teleoplysningerne knyttet til aflytninger derved også vil blive slettet. Det er dog muligt for Rigspolitiets Telecenter at håndtere sletning af enkeltstående aktiviteter uden samtidig at slette teleoplysninger.

Parallelt med håndteringen af det generelle problem med mangelfulde sletning af klientsamtaler, jf. punkt 8 nedenfor, er Rigspolitiet i færd med at foretage en nærmere beskrivelse af ophobningen af data i aflytningssystemet. Det er hensigten, at beskrivelsen skal skabe grundlag for, at Rigspolitiet fremadrettet kan imødegå de forskelligartede problemer, som

en sådan ophobning kan afføde, herunder eventuelle systemtekniske og legalitetsmæssige udfordringer.

5.2. Logning

Ved den detaljerede undersøgelse af manglende sletninger i den konkrete sag fra SØIK, har Rigspolitiet konstateret, at den logning, som er indbygget i aflytningssystemet, ikke har været fuld funktionsdygtig i perioden, hvor der har været udført sletninger i den konkrete sag. Leverandøren af aflytningssystemet er i maj 2020 blevet bedt om at bistå med en afklaring af, hvad der kan være årsagen til den mangelfulde logning i en periode. Rigspolitiet er endnu ikke bekendt med tidshorizonten for dette arbejde.

Når der er tilvejebragt et tilstrækkeligt faktisk grundlag herfor, vil Rigspolitiet foretage en samlet vurdering af konsekvenserne af den mangelfulde logning.

Det skal understreges, at den mangelfulde logningsfunktion ikke har en direkte sammenhæng med de manglende sletninger, men de manglende oplysninger om logning kan besværliggøre de nærmere undersøgelser af de ufuldstændige sletninger af klientsamtaler.

Som tidligere nævnt kan det ikke udelukkes, at yderligere fejl erkendes under Rigspolitiets grundige gennemgang af aflytningssystemet.

6. Mulige årsager til ufuldstændig sletning af klientsamtaler

Rigspolitiets undersøgelser i den konkrete sag fra SØIK og stikprøvekontrollen – omtalt under punkt 4 – har påvist, at bortset fra ét enkelt tilfælde forekommer de mangelfulde sletninger i tilfælde, hvor der er anmodet om sletning af flere aktiviteter mellem fokus- og modpartsnumre.

Undersøgelserne peger på, at det er menneskelige fejl og mangelfuld indeksering i aflytningssystemet, der har forårsaget, at der er klientsamtaler, der ikke bliver slettet i overensstemmelse med anmodningerne herom.

Hvis en sletteanmodning indeholder flere modpartsnumre, skal sletning udføres på ét modpartsnummer ad gangen. Dette medfører risiko for, at den, der udfører sletningen overser et eller flere modpartsnumre i forbindelse med behandlingen af en sletteanmodning med

flere modpartsnumre. Den manglende sletning kan også skyldes, at søgning på et specifikt modpartsnummer ved en mulig fejl i aflytningssystemet ikke giver et fyldestgørende søgeresultat, og derved kan aktiviteter, der skal slettes, blive overset. Som anført under punkt 5.1. har Rigspolitiets Telecenter tidligere oplevet problemer med aflytningssystemets søgemaskine.

Rigspolitiets Telecenter vurderer, at det ikke ud fra de foreliggende oplysninger er muligt bagudrettet at fastslå, om det i det enkelte tilfælde har været menneskelige fejl eller mangelfuld indeksering, der har ført til den ufuldstændige sletning af klientsamtaler. Tiltag, som såvel bagudrettet som fremadrettet skal sikre korrekt sletning, er beskrevet under punkt 8. Hvis der i forbindelse med det bagudrettede revisionsarbejde fremkommer oplysninger, som synes at kunne danne grundlag for et andet eller tydeligere billede af årsagerne til den mangelfulde sletning af klientsamtaler, vil Rigspolitiet genoptage afdækningen af, hvad der mere præcist kan have forårsaget problemet.

7. Eventuelle straffe- og databeskyttelsesretlige konsekvenser

7.1. Strafferetlige konsekvenser

Sletning af klientsamtaler skal medvirke til at beskytte det særlige fortrolighedsforhold, der består mellem en mistænkt og dennes forsvarer. Denne beskyttelse er det bærende hensyn bag reglerne i § 782, stk. 2, og § 791, stk. 3, 1. pkt., og Rigspolitiet finder det meget beklageligt, at reglerne om sletning af klientsamtaler ikke er iagttaget fuldt ud.

Rigspolitiet har ikke kendskab til konkrete straffesager, hvor klientsamtaler, der skulle have været slettet, har været fremlagt som bevis og dermed kan have haft betydning for udfaldet af straffesagen. Det er Rigspolitiets opfattelse, at sagens aktører, herunder anklageren, i overensstemmelse med den beskyttelse, som retsplejelovens § 170 yder særlige persongrupper, vil sikre, at klientsamtalerne ikke bliver anvendt som bevis i sagen, når det erfarer, at der i sagen forefindes sådanne oplysninger, som skulle have været slettet.

7.2. Databeskyttelsesretlige konsekvenser

Som beskrevet under punkt 4 er der i knap 15 % af anmodningerne om sletning af klientsamtaler omfattet af stikprøven konstateret manglende sletning.

Den manglende sletning er ikke i overensstemmelse med princippet om opbevaringsbegrænsning, jf. retshåndhævelseslovens § 4, stk. 6, og pligten til gennem proceduremæssige foranstaltninger at sikre, at slettefrister overholdes, jf. § 7. Opbevaringen af oplysningerne har således fundet sted ud over, hvad der er nødvendig i forhold til formålet.

8. Tiltag for at sikre korrekt sletning af klientsamtaler

På baggrund af resultatet af den udførte stikprøve har Rigspolitiets Telecenter iværksat gennemgang af samtlige anmodninger om sletning af klientsamtaler, som telecenteret har modtaget i perioden fra januar 2017 til maj 2020 med henblik på at afdække, om der er aktiviteter, som ikke er slettet, trods rekvirentens anmodning herom. Der er tale om ca. 1.150 sletteanmodninger og langt flere underliggende aktiviteter, som systematisk vil blive gennemgået i aflytningssystemet, ligesom resultatet vil blive dokumenteret. De senest iværksatte aflytninger vil så vidt muligt blive gennemgået først. Gennemgangen forventes at være færdiggjort i august 2020. Rigspolitiet har den 4. juni 2020 på et ITV-møde med politikredsens øverste ledelser orienteret om det igangsatte arbejde og baggrunden herfor.

Hvis det i forbindelse med gennemgangen af sletteanmodningerne konstateres, at en sletning er mangelfuld, vil Rigspolitiets Telecenter foretage sletning af indholdet af kommunikationen straks efter, at der er sikret den fornødne dokumentation for fejlen. Rigspolitiet vil desuden lokalisere de berørte sager i politikredsene mv. med henblik på at sikre, at de omhandlede klientsamtaler, herunder transskriberinger, noter mv., slettes i såvel politikredsen mv. som i eventuelle sager, der beror hos forsvarere. Hvis telecenteret identificerer mulige klientsamtaler, som der ikke er anmodet om sletning af, vil telecenteret gøre politikredsen mv. opmærksom herpå, således at rekvirenten kan tage stilling til, om der skal fremsættes en sletteanmodning.

I alle de tilfælde, hvor der ikke er foretaget en fuldstændig sletning af klientsamtaler, underretter rekvirenten (politikredsen mv.) forsvareren i sagen om den manglende sletning, hvis der i forbindelse med indgrebs ophør er sket underretning i medfør af retsplejelovens § 788. Hvis der endnu ikke er truffet beslutning herom underrettes indgrebsadvokaten om den manglende sletning af klientsamtaler. For at sikre en ensartet og fyldestgørende underretning af henholdsvis forsvareren og indgrebsadvokaten har Rigspolitiet udarbejdet brevskabeloner, som politikredsene mv. skal benytte til orienteringen.

For at sikre, at Rigspolitiets Telecenter fremadrettet foretager sletning af klientsamtaler i overensstemmelse med rekvirentens anmodning herom, er Rigspolitiet i færd med at ændre den praktiske fremgangsmåde for sletning af klientsamtaler mv.

For det første bliver proceduren for, hvordan politikredsen mv. anmoder Rigspolitiets Telecenter om sletning af flere aktiviteter mellem fokusnummer og ét eller flere modpart-numre, ændret. Politikredsen vil fremover inde i aflytningssystemet skulle markere, hvilke aktiviteter der skal slettes. Dette tiltag understøtter en mere entydig og dermed sikker slettebehandling i Rigspolitiets Telecenter, som skal medvirke til, at de klientsamtaler, der skal slettes, ikke bliver overset.

For det andet bliver der indført en målrettet manuel kontrol, som skal udføres efter, at Rigspolitiets Telecenter har foretaget sletning af klientsamtaler i aflytningssystemet. Fremadrettet vil Rigspolitiets Telecenter i alle sager orientere politikredsen, når sletning af klientsamtaler er gennemført, hvorefter politikredsen skal kontrollere, at indholdet af de anførte aktiviteter i aflytningssystemet er slettet. I forbindelse med orienteringen indskræpes det tillige over for politikredsen mv., at der ikke i aflytningssystemet opbevares noter mv., der gengiver *indholdet* af disse klientsamtaler, og at der ikke uden for aflytningssystemet opbevares kopier (f.eks. på USB-stik), udskrifter, afskrifter eller andre gengivelser af materiale, hvori klientsamtalerne indgår, herunder lokalt i politikredsen eller hos forsvareren.

Den nye procedure forventes fuldt implementeret medio juni 2020.

Rigspolitiet vil desuden foretage en gennemgang af arbejdsgange mv. i relation til sletninger generelt i aflytningssystemet med henblik på at identificere eventuelle behov for yderligere justeringer af de nuværende procedurer. Dette arbejde forventes afsluttet i august 2020.

Rigspolitiets Telecenter vil herudover intensivere dialogen med leverandøren af aflytningssystemet for så vidt angår forhold, som har eller kan have betydning for sletning af data i aflytningssystemet, herunder sletning i storage, metadata, indeksering, kapacitet og logging. Det bemærkes, at Rigspolitiets Telecenter ikke på nuværende tidspunkt kender tidshorisonten for leverandørens håndtering af de tekniske problemer, der udestår. Den nye manuelle procedure i telecenteret vil sikre, at der sker korrekt sletning, idet det dog bemær-

kes, at korrekt sletning i storage og metadata forudsætter, at der fra leverandørens side leveres en teknisk løsning, som kan understøtte den del af sletteprocessen.

